

АГРАРЕН УНИВЕРСИТЕТ	
гр. ПЛОВДИВ	
Вх. № <i>Жорж</i>	Дело № <i>48</i>
Получено на <i>15.04.2021</i>	

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен "доктор" по: област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.1 Растениевъдство, научна специалност Зеленчукопроизводство

Автор на дисертационния труд: Александър Кирилов Траянов, редовен докторант към катедра „Градинарство“ при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: „Продуктивност и качество на семената от моркови чрез оптимизиране на хранителния режим при семепроизводството им“

Рецензент: проф. д-р Галина Тодорова Певичарова, Институт по зеленчукови култури „Марица“ - Пловдив, област на висше образование Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.1 Растениевъдство, научна специалност Зеленчукопроизводство, определена за член на научното жури със заповед № РД-16-282/15.03.2021 г. от Ректора на АУ.

1. Актуалност на проблема

Важно условие за осигуряване на високи добиви при зеленчуковите култури е използването на качествени семена. Оптимизирането на всеки един елемент от технологията на производството им е съществена стъпка към получаване на семена с добър жизнен потенциал. В този контекст, разработеният в дисертационния труд проблем е актуален в научен и научно-приложен аспект. Липсата на целенасочена изследователска работа в областта на семепроизводството при моркови в последните години се запълва с едно задълбочено проучване, фокусирано върху намирането на подходящите норми и начини на прилагане на минералните торове, които гарантират получаването на добри добиви от семена с високо качество. Резултатите от дисертационния труд могат да служат за основа, върху която да надграждат своите знания учени, занимаващи се с особеностите на семепроизводството при моркови, както и да бъдат директно използвани в практиката.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване

Целта на дисертационния труд е формулирана ясно и точно. За постигането ѝ са разработени 3 задачи, които следват логическа последователност и съответстват на избраната тематика. Работната хипотеза на изследването е основана върху възможността да се повишат продуктивността и качеството на семена от моркови и да се намали тяхната

хетерогенност чрез промени в нивата и кратността на внасяне на азот, фосфор и калий в почвата.

Реализиран е многофакторен експеримент, в който са включени осем нива на торене и два начина на внасяне на торовете при семепроизводството на моркови. Използвани са стандартни методи за оценка на семенната продуктивност, фенологичните и морфологичните признаци, за агрохимичен анализ на почвата, химичен анализ на семената и качеството им, както и икономически анализ на производството в различните варианти. Приложени са надеждни подходи при статистическата обработка на резултатите.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати

Дисертационният труд е от 218 стандартни страници. Структуриран е правилно и е написан на добър научен стил с коректно използване на специфичните научни термини. Включва 60 таблици и 21 фигури. Избраните модели на таблици и фигури дават реална възможност за онагледяване и представяне на получените резултати в детайли.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература

Анализирани са резултати от тригодишни проучвания. Представени са в девет логически свързани раздела. Обработени са прецизно чрез използване на дисперсионен анализ (еднофакторен и двуфакторен), корелационен анализ и регресионен анализ. Интерпретирани са коректно, което е позволило на докторанта да направи компетентна оценка на ефекта от приложените нива и режими на торене върху продуктивността и качеството на семена от моркови и да формулира препоръки за практическо приложение на получените знания. Внимание заслужава и икономическата оценка, която придава цялостна завършеност на проучването. Представени са петнадесет извода, отразяващи обективно получените резултати.

Разработването на дисертационния труд е лично дело на докторанта.

Доброто познаване на състоянието на проблема е представено с анализ на 158 литературни източника, от които 37 са на кирилица. Цитирани са научни публикации, книги, доклади, дисертации, справочници и др. От тях 23% са отпечатани през последните десет години.

5. Приноси на дисертационния труд

Научни приноси

Приемам и оценявам положително формулираните пет научни приноса. Те са логичен завършек на голяма по обем, задълбочена и професионално изпълнена изследователска работа. Към тях бих могла да допълня още един, дефиниран по следния начин: „Определено е оптималното съчетание между нормата на торене и начина на внасяне на NPK торове, при което се постига максимален икономически ефект в семепроизводството на моркови”.

Научно-приложни приноси

Представените научно-приложни приноси съответстват на резултатите от експерименталната дейност и са добра основа за разработване и внедряване на практически модели, свързани с минералното торене при семепроизводство на моркови.

6. Критични бележки и въпроси

Нямам съществени забележки по отношение на представената научна продукция. Бих препоръчала по-коректно изписване на научните термини при изследваните химични показатели.

Към докторанта имам следния въпрос: Коя е причината за по-високите стойности в съдържанието на сухо вещество и суров протеин в семената от моркови през първата експериментална година?

7. Публикувани статии и цитирания

Резултатите от дисертационния труд са отразени в четири научни публикации, от които в *International Journal of Innovative Approaches in Agricultural Research* – 1 бр., в *Agricultural science and Technology* - 1 бр. и в *Научни трудове на Съюза на учените в България* – 2 бр. В три от тях докторантът е самостоятелен, а в четвъртата е водещ автор. Една от публикациите е в списание, индексирано в световната база данни (WoS - All Databases). Не се посочват цитирания на публикациите.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на научените и приложените от докторанта различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на **Александър Кирилов Траянов** образователната и научна степен **“доктор”** по научната специалност **Зеленчукопроизводство**.

Дата: 06.04.2021 г.
гр. Пловдив

ИЗГОТВИЛ

СТАНОВИЩЕТО:

(проф. д-р Галина Певичарова)